

ARALIK
2014
SAYI 23

kadınlarla mor bülten

**FITRAT DEĞİL
ANAYASA: ♀=♂**

"KADINLAR VE ERKEKLER EŞİT HAKLARA SAHIPTIR."
#AdaletEsitHaklarlaOlur

KİHEP HIZ KESMİYOR, EŞİTİZ (EŞİTLİK İZLEME KADIN GRUBU)
FITRAT DEĞİL ANAYASA, 2014 CSBR GENEL KURULU
KADINA YÖNELİK ŞİDDET İLE MÜCADELEDE İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

Bu Sayı

Merhaba sevgili *Kadınlarla Mor Bülten* okurları,

2014 yılının son sayısıyla karşınızdayız. Yaşadığımız yoğun gündemle birlikte yine birçok konuya ve gelişmeye yer verdik. Uzun yıllardır yapmayı planladığımız *Haklarımız Var!* kitapçıkları ve *Mor Dizi* belgeselinin Kürtçeleştirilme sürecinin tamamlanmış olması bizler için büyük bir mutluluk. Yaygınlaştırmaya başladığımız bu materyaller hakkında geri bildirimlerinizi sabırsızlıkla bekliyoruz.

Ağustos 2014'ten bu yana açılan ve devam eden Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP) gruplarıyla ilgili eğitimcilerimizin ve katılımcılarının paylaşımları ile medyada çıkan haberlere *KİHEP'ten Haberler* bölümünde yer verdik.

Her sayıda Türkiye'deki kadın hareketinden örgütleri tanıttığımız *Kadınlar ve Örgütlenme* bölümünde, 2009 yılında kadın-erkek eşitliği ve kadına karşı şiddet konusunda çalışmak üzere bir araya gelen EŞİTİZ - Eşitlik İzleme Kadın Grubu'nun kuruluş amacı, faaliyetleri ve basın açıklaması yer alıyor.

25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü öncesinde Cumhurbaşkanı'nın katıldığı Kadın ve Adalet Zirvesi'nde "Kadın ile erkeği eşit konuma getiremezsiniz, o fitrata terstir. Tabiatları, bünyeleri, fitratları farklıdır" açıklaması kaygı verici idi. Bu konuşma üzerine derneğimizin de aralarında bulunduğu pek çok kadın örgütü, dergimizin ilerleyen sayfalarında yer verdiğimiz bir basın açıklaması yaptı. Bu ve buna benzer kampanyaların yürütülmesinde internet ve sosyal medyanın tamamlayıcı bir araç olarak kullanılması bizlere "Kadınlar ve Sosyal Medya Aktivizmi" konusunu yeniden düşündürdü, bu konudaki yazıyı da ilerleyen sayfalarda okuyabilirsiniz.

Yaklaşık 1 ay boyunca, Suriye sınırında kalan, Suruç, Zaho ve Duhok şehirlerine yerleşen Kobanili ve Şengalli kadınların tanıklıkları ve oradaki izlenimlerini bizlerle paylaşan Sabriye Çiftçi'nin yazısını sizlerle paylaşıyoruz.

Dünyadan Haberler bölümünde CSBR Genel Kurulu ve Ortak Mücadele Hep Birlikte kampanyasını ve *Hukuk Köşesi*'nde İstanbul Sözleşmesi hakkında bilgi ve gelişmelerin yer aldığı yazıları bulabilirsiniz.

Kadınlarla Mor Bülten'i bu sayıda da keyifle okuyacağınızı umuyoruz...

Ayça & Derya & Melis

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği

Kadınlarla Mor Bülten 4 Aylık KİHEP İletişim Bülteni Sahibi: Kadının İnsan Hakları - Yeni Çözümler Derneği **Sorumlu Müdür ve Yazı İşleri Müdürü:** Zelal Bedriye Ayman • **Yayına Hazırlayanlar:** Ayça Üzelgün Tekeli • **Katkıda Bulunanlar:** Derya Kaya, Melis Gülçehre, Nebahat Yalçın Kaya, Semra Işık, Şehnaz Kıymaz Bahçeci, Zelal Ayman • **İletişim Adresi:** İnönü Cad. Saadet Apt. No:29/6 Gümüşsuyu 34437 İstanbul - (212) 2510029 newways@wwhr.org • **Grafik Tasarım:** MYRA • **Baskı:** Imak Ofset Basım Yayın San. Ve Tic. Ltd. Şti. Atatürk Cad. Göl Sok. (İtfaiye karşısı) No : 1 Yenibosna Bahçelievler/İSTANBUL-TÜRKİYE *Kadınlarla Mor Bülten'e* katkıda bulunan **İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı**'na (Swedish International Development Cooperation Agency – SIDA) teşekkür ederiz.

- *Mor Bülten'e* internet sitemizdeki yayınlar bölümünden de ulaşabilirsiniz: www.kadinininsanhaklari.org
- *Bu bültende* yayımlanan yazı ve fotoğraflar sahibinden izinsiz kullanılamaz.

İÇİNDEKİLER

2 BU SAYI

BİZDEN HABERLER

3 Bizden Haberler

4 KİHEP Hız Kesmiyor

KİHEP'TEN HABERLER

5 Muş'ta KİHEP'li Kadınlar Kız Çocuklarının Okuldan Alınmasına Karşı

6 Daha Yaşanır Bir Toplum

6 Haksızlıklarla Mücadele İçin

KADINLAR VE ÖRGÜTLENME

7 EŞİTİZ - Eşitlik İzleme Kadın Grubu

KADIN HAREKETİNDEN

9 Fitrat Değil Anayasa

10 Kadınlar ve Sosyal Medya Aktivizmi

11 Doğmamış Torunlarımızın Yaşam Hakkı İçin Eşitlik İstiyoruz

12 17. Kadın Sığınakları ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultayı'ndan İzlenimler

12 Göç Yollarında

DÜNYADAN

13 İstanbul Sözleşmesi'nde Cinsel ve Bedensel Haklar

13 2014 CSBR Genel Kurulu

HUKUK KÖŞESİ

14 Kadına Yönelik Şiddet ile Mücadelede İstanbul Sözleşmesi

15 HAKLARIMI ÖĞRENMEK VE DANIŞMAK İÇİN NERELERE BAŞVURABİLİRİM?

Bizden Haberler

Mor Bülten'in bu sayısında sizlerle derneğimizden bazı haberleri paylaşmak istiyoruz. Öncelikle sizlere KİHEP kapsamında yıllardır kullanmakta olduğumuz *Haklarımız Var!* başlıklı kitapçık serimizi ve *Mor Dizi* belgeselimizi Kürtçe'ye çevirdiğimiz haberini vermekten büyük heyecan duyuyoruz. Yıllardır yapmak istediğimiz ve bu yıl gerçekleşen girişimimizi İstanbul Kürt Enstitüsü

ile işbirliği içinde ve İstanbul Hollanda Konsolosluğu'nun mali desteğiyle gerçekleştirdik. Özellikle kadınların okuma yazma konusundaki sıkıntıları düşünüldüğünde, hem kitapçıkların hem de *Mor Dizi*'nin KİHEP grup çalışmalarında ne kadar yararlı olduğunu biliyoruz. Bu materyaller KİHEP'in ayırım gözetmeksizin Türkiye'deki tüm kadınlara ulaşmasına büyük katkıda bulunacak. Ayrıca Türkiye'de kadınların yasal haklarını ana dillerinde anlamaları ve kullanmaları da çok önemli bir gereklilik. Eylül ayında tamamlanan materyallerin pilot uygulamaları sonucunda ortaya çıkan ihtiyaçlara göre kitapçıklarda gerekli değişiklikleri yapmaya devam edeceğiz. Kürtçe materyallerimize derneğimizin web sitesinin yayınlar bölümünden ulaşabilirsiniz.

Bunun yanı sıra 2008 yılından beri işbirliği içinde çeşitli çalışmalar yürüttüğümüz Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Ankara Ofisi ve Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ile 2015 yılı süresince uygulayacağımız kapsamlı bir ortak çalışma yürüteceğiz. 2014 yılı boyunca hazırlık çalışmalarını yürüttüğümüz bu işbirliği çerçevesinde, Ankara, İstanbul, Bursa ve Konya illerinde KİHEP esaslı 100 ayrı eğitim çalışması, 18 seminer çalışması ve İŞKUR bünyesinde çalışmakta olan 75 iş ve meslek danışmanı kadına yönelik eğitici eğitimleri düzenleyeceğiz. Bu çalışmamızdan yaklaşık 3500 kadının yararlanmasını planlıyoruz. Kadınların iş gücü piyasasına girmek ve aynı zamanda işlerini korumak konusundaki dezavantajları düşünüldüğünde, çalışan

Haklarımız Var! Doğurganlık Haklarımız Var! Cinselliğimiz Var! Kitapçıkları Kürtçe Serisi

veya çalışmayı planlayan kadınların konuyla ilgili hak bilinci edinmeleri son derece önemli ve bu projenin buna katkıda bulunmasını amaçlıyoruz.

Bu sene Ekim ayı sonunda Diyarbakır'da düzenlenen 17. Kadın Sığınakları ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultayı'na katıldık. Ortadoğu ve Kobani'deki Irak Şam İslam Devleti (İŞİD) saldırılarının da tartışıldığı Kurultay Sonuç Bildirgesi'nde hem savaşlarda kadınların durumu, hem de şiddete karşı politikalar bakımından kapsamlı değerlendirmeler yapıldı. Kurultay Bildirgesi'ne Mor Çatı'nın web sitesinden ulaşabilirsiniz.

Bu seneyi bitirmeden bizzat Cumhurbaşkanı'ndan, İslami bir yorumla, kadınların erkekler ile eşit olamayacağını, bunun yaradılışlarına, diğer bir deyişle fitratlarına aykırı olduğunu duyduk. Zaten 2010 yılından bu yana kadın-erkek eşitliğine inanmadığını açık biçimde söyleyen siyasi iradenin en yüksek temsilcisinin ağzından bunu duyan pek çok kadın ve kadın örgütü itirazlarını dile getirdi ve hızlı biçimde bir kampanya örgütledi. Bu konuya dair ayrıntıları derginin ilerleyen sayfalarında bulacaksınız.

Uluslararası bir sözleşme niteliğindeki, Avrupa Konseyi'nin kadına yönelik şiddetle ilgili en önemli uluslararası sözleşmesi olan İstanbul Sözleşmesi'nin 1 Ağustos 2014'te yürürlüğe girdiği bu dönemde, yüz sene önce elde ettiğimiz eşitlik çerçevesindeki haklarımızdan ve hem eşitlik hem de adalet taleplerimizden vazgeçmeyeceğimizi bir kez daha dile getiriyoruz.

ILO Koordinasyonunda yürütülen proje hakkında detaylı bilgi için: <http://esitizberaberiz.org>

KİHEP Hız Kesmiyor

Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP) Ağustos 2014'te 5 il ve Kıbrıs'ta aktif olarak yaygınlaşmaya devam ediyor. KİHEP İzmir, Muş, Balıkesir, Mağusa (Kıbrıs), Ankara ve Denizli'de 10 yeni grupla, yaklaşık 300 yeni kadınla buluşuyor, yeni hayatlara dokunuyor. Sevgili eğiticilerimiz Ayla Erdoğan, Nurcan Çetinbaş, Sema Özdemir, Hale Kolay, Sevgi Binbir, Nebahat Dinler, Reyhan Kaplan, Fezel Nizam, Şule Sepin ve Nagihan Fersoy tarafından açılan KİHEP gruplarıyla heyecanımız tazeleniyor.

KİHEP eğiticimiz Sevgi Binbir, **İçişleri Bakanlığı** ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) işbirliğinde 12 ilde yürütülen "Kadın Dostu Kentler" projesinin eğitim bölümünü Adıyaman'da KİHEP eğitimi vererek tamamladı.

Nurcan Çetinbaş'ın KİHEP Grup haberi musunsesi.net sitesinden alınmıştır.

Zekiye Şimşek ve KİHEP Grubu

KADININ İNSAN HAKLARI EĞİTİM PROGRAMI (KİHEP) NEDİR?

Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP), 1995 yılında Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği (KİH-YÇ) tarafından geliştirildi. 19 yıl içinde, Türkiye'nin 54 iline ve Kıbrıs'a ulaşan programa şimdiye kadar 12 binin üzerinde kadın katıldı. 16 hafta süren KİHEP, kadınların çok çeşitli alanlarda karşılaştıkları insan hakları ihlalleri konusunda toplumsal bilinci artırarak, kadınların bu sorunlar karşısında çözümler üretmelerine yönelik donanımı kazanmalarını sağlamayı, feminist bir bilinç oluşturmayı, kadınların Türkiye'de demokratikleşme sürecine özgür ve eşit bireyler olarak katılmalarını ve kendi bağımsız örgütlenmelerini yaratmalarını desteklemeyi amaçlıyor.

Ayrıca eğiticilerimiz, KİHEP gruplarına dair yerel medyada yayınlanan haberleri de bizlerle paylaştılar, bizler de kendilerine teşekkür ediyor ve bu haberleri sizlerle paylaşıyoruz.

Sevgi Binbir'in Sertifika tören haberi iha.com.tr sitesinden alınmıştır.

Kadına dair her şey bu eğitimlerde

Hale Kolay'ın KİHEP Grup haberi İzmir 9 Eylül Gazete'sinden alınmıştır.

GAZİEMİR Belediyesi, Kent Korseyli Kadın Meclisi ve Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği birlikteliğiyle, dernek tarafından geliştirilen "Kadının İnsan Hakları eğitim programı (KİHEP) isimli eğitim çalışmasını Gazizemir'de düzenleniyor. Kadınlara yönelik eğitimler Salı günleri Hale Kolay tarafından verilecek.

EĞİTİMLER 16 HAFTA SÜRECEK

Gazizemir Belediyesi'nin seminer salonunda düzenlenen ve 16 hafta sürecek eğitimlerde kadının insan hakları, anayasal ve medeni haklar, kadına karşı şiddet ve aile içi şiddet, şiddete karşı stratejiler, kadının ekonomik hakları, iletişim, toplumsal cinsiyete duyarlı çocuk eğitimi ve çocuk hakları, kadın ve cinsellik, doğurganlık hakları, kadın ve siyaset, feminizm ve kadın hareketi, kadın örgütlenmesi gibi konu başlıklarını ele alacaklarını ifade eden eğitmen Hale Kolay, "Kadına dair her şeyi bu eğitim programında ele alacağız" dedi.

KİHEP eğiticimiz Zekiye Şimşek de, Eskişehir İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün "Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi Ulusal Eylem Planı" projesi kapsamında Kasım ayında, Eskişehir'in Sivrihisar ilçesinin Aşağı Kepen Köyü'nde 22 kadının katıldığı bir etkinlikte Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı'nı tanıttı.

Muş'ta KİHEP'li Kadınlar Kız Çocuklarının Okuldan Alınmasına Karşı

Nurcan Çetinbaş

KİHEP Grup Yönlendiricisi - Muş

Binlerce kadının evlerde, sokaklarda, iş yerlerinde, zindanlarda, yaşamın her alanında bir mücadelesi var.

Ben her kadının kendince bir mücadele içinde olduğuna inanıyorum. Mücadele sadece kadın hareketinde aktif yer alan kadınların eylemliliği değil, fakat örgütlü mücadelenin her anlamda etkisi çok büyük. Hep isyandayız, öldürülüyoruz, şiddetin her türüne maruz kalıyoruz ama bu ölümleri ve şiddeti durdurabilecek olanlar durdurmuyor. Maruz kaldığımız şiddeti azaltmak, kadınlarda farkındalık yaratmak, şiddeti görünür kılmak ve örgütlü çalışmak bu şiddetin önünü almamıza büyük katkı sunuyor. Bunu eğitimlerle, savunuculuk çalışmalarıyla ve birbirimizle dayanışarak yapabiliyoruz. İşte tam da bu noktada Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP) bize destek oluyor.

Uzun zamandır kadına yönelik şiddet ve erken yaşta zorla evlendirilmelerle ilgili çalışmalarda yer alıyorum. Kadınların ve kız çocuklarının yaşadığı (ve yaşadığımız) en önemli sorunlardan biri, var olan haklarını ve hak ihlallerine karşı kullanması gereken yöntemleri bilmemeleri. Sosyo-ekonomik ve eğitim düzeyi ne olursa olsun birçok kadın haklarının büyük kısmını bilmiyor. Ve maalesef ki bize dayatılan mevcut toplumsal cinsiyet rollerinin davranışlarımıza yansımaları birbirimizi anlamamızın önüne geçebiliyor. Bu sorunu okuldan alınan ya da okulda sorun yaşayan kız çocukları ile ilgilenen kadın öğretmenlerde de görünce, bunun değişmesi ve kadınlarla dayanışmak için Muş Kadın Çatısı Derneği olarak girişimlerde bulduk ve ilk KİHEP grubumu Psikolojik Danışma ve Rehberlik branşından 23 kadın öğretmen ile başlattım.

Grubun ilk oturumda verdiği enerjiyi görünce "biz bu kadınlarla çok güzel işler yaparız" dedim, öyle de oldu. İlk tartışmalarımızda kadın ve erkeğin eşit olmasını imkânsız bulan, "erkek kadından öndedir", "erkekler çok daha güçlüdür", "çocuğa bakması gereken annedir" diye yorumlar yapan katılımcılar vardı. Elbette ki "eşitiz" diyen kadınlar da oldu. Biz bu konular üzerine tartıştıkça aslında ataerkil sistemin öğrettiği şeylerin içselleştirildiğinin farkına varıldı. Yaşadığımız ayrımcılıkları tartıştıkça, ataerkil sistemin siyasi görüş, yaşam felsefesi, ırk ve dini inancı kullanarak kadınları birbirlerini ötekileştirmeye ittiğini gördükçe aramızdaki bağ

Nurcan Çetinbaş'ın KİHEP Grup çalışması

daha da güçlendi. Grubun kendi arasında kurduğu dil zaman içinde evrildi ve bir dayanışma ağı oluştu.

KİHEP katılımcısı rehber öğretmenler "Başta okuldan alınan ve evlendirilen kız çocukları ya da şiddete maruz kalan kadınlarla ilgili neler yapabileceğimizi bilmiyorduk. Şimdi ise hem bakış açımız değişti, daha duyarlı olduk, hem de neler yapabileceğimizi daha iyi biliyoruz ve yapıyoruz" diyorlar, bu beni çok mutlu ediyor. Nirvanalara çıkıyorum. Özellikle rehber öğretmenlerin okuldan alınan kız çocuklarıyla ya da kız çocuklarının okulda cinsiyetlerinden dolayı yaşadıkları sorunlarla daha yakından ilgilenmesi, kadına yönelik şiddet haberleri ve kadına dair olayların daha çok dikkatlerini çekmeye başlaması temel amaçlarımdan birkaçı idi. Grup sonlanmadan bunun gerçekleştiğini görmek, yaşamak çok güzel.

Tabi eğitimde öğrenilenlere rağmen fiiliyatta ne yazık ki her şey çok güzel olmuyor. Kadın beyanının, daha geniş anlamıyla da mağdur beyanının esas alınmaması, sokakta, politikada, özel alanlarda kadın özgürlük mücadelesinin her kazanımının yok edilmeye çalışılması, ulusal ve uluslararası hukukta da tanımlanan hakların büyük bir kısmının uygulanmaması, iç hukukta herhangi bir yasa metninde ulusal hakların yer almaması gibi.

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçların ispatının ne kadar güç olduğu, mağdurların şikayet aşamasından karar aşamasına kadar yaşadıkları tüm dezavantajları da düşündüğümüzde, KİHEP'te ele aldığımız "kadının beyanı esastır" ilkesinin uygulanmaması gibi sorunlarla karşılaştıkça grubumdaki kadınlar yapmamız gereken çok şey olduğunu ve mücadelenin çok anlamlı olduğunu söylüyor. KİHEP aynı zamanda sosyalleşmeyi ve arkadaş çevresinin genişlemesini de sağlayan bir eğitim. Muş gibi küçük bir ilde yaşamalarına ve aynı meslekte olmalarına rağmen çoğu birbirini tanımıyordu, şimdi ise beraber sinemaya gidiyoruz. Okullara kütüphane kurmayla ilgili bir kampanya başlattık. Okuldan alınan kız çocuklarının takibini beraber yapıyoruz.

KİHEP kadın bakış açısı, mücadelesi, görseller ve materyalleri, yöntemleri, hak odaklı olması, çok yönlülüğü ile kadınların güçlenmesine çok ama çok önemli bir katkı sağlıyor.

Kıbrıs'tan KİHEP'li Kadınlardan Paylaşımlar

Daha Yaşanır bir Toplum

Tüge Dağaşan

KİHEP Katılımcısı - Kıbrıs

KİHEP; Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı. Öncelikle belirtmeliyim ki bu eğitim, müfredatta bulunması gereken en temel derslerden biridir. Çünkü bu eğitimle birlikte, ilk başta davranışlarımızın bilinçsizce nasıl olması gerektiğini öğreniyoruz. Bizler farkına varmadan, önceden bildiğimiz şeyleri daha çok sindiriyor ve benimsiyoruz ya da bilmiyorsak öğreniyoruz. Saygıyı öğreniyoruz ki saygı olan yerde her şeyin olduğuna ve olacağına inananlardanım. Haklarımızı öğreniyoruz ki her ne kadar "biliyorum" desek de "bunu yapmam yanlış, bunu yapmamalıyım" düşüncelerinden arınarak, bilinçlenerek, farkında olarak bu hakları yeniden ve kalıcı bir şekilde öğreniyoruz. Eğitim boyunca her modülle birlikte, kendimize olan güvenimizde de basamak basamak yukarıya çıkıyoruz. Çünkü öğreniyoruz. Öğrenmek bilmek demektir.

Bildiğimiz zaman cesaretimiz artar ve konular üzerinde daha çok yorum yapma şansımız oluşur, bu da cesareti güçlendirir. Adımları güçlendirir ki bu eğitim adım adım bizi güçlü kılacak bir eğitimdir. Sadece kadınların değil, erkeklerin de aynı eğitimi almasının, ilişkilerin – insani ilişkilerin- daha sağlıklı olmasını sağlayacağına inanıyorum. Bu eğitimi aldığım için kendimi şanslı hissediyorum çünkü tabu olarak bildiğim şeylerin bile aslında birer tabu olmadığını, her şeyin insana özgü olduğunu daha çok fark edip benimsedim. İnsan olarak es geçtiğimiz hakların üzerinde durup düşünmeyi de öğrendim. Bu eğitimi alarak yetişecek olan kişiler sayesinde bir gün bu eğitime ihtiyaç duyulmayacaktır, çünkü her şey temelden yetişir. Temelinde bu eğitim içeriğine sahip kişiler, daha yaşanılır bir toplum yaratacağına eminim ki. Bir gün herkesin bu eğitimi alabilmesi dileğiyle...

Fezel Nizam'ın KİHEP Grubu

Haksızlıklarla Mücadele İçin

Asya Küçüküsu

KİHEP Katılımcısı - Kıbrıs

KİHEP'i duyduğumda, bir kadın olarak haklarımı bilmem gerektiğini düşünerek katıldım. Sonrasında kazandığım farkındalık ile eşitsizliği tanımaya başladım. Etrafıma bakarak ve öğrendiklerimi yayararak yaşamaya başladığımı fark ettim sonra. Haklarımı öğrenerek haksızlıklar için

mücadele etme duygum gelişti. Bunun yanında grup çalışması içinde yeni bilgiler, kendime güven ve çok güzel dostluklar kazandım. Bu eğitimin bana ve arkadaşlarıma her bağlamda katkıda bulunduğunu düşünüyorum, bunu sağlayan herkese teşekkür ediyorum.

Eşitiz – Eşitlik İzleme Kadın Grubu

EŞİTİZ (Eşitlik İzleme Kadın Grubu) 2009 yılında kadın-erkek eşitliği ve kadına karşı şiddet konusunda çalışmak üzere bir araya geldi. İlk iş olarak, o tarihte üzerinde hiç durulmayan *stalking* (tek taraflı ısrarlı takip) konusunda çalışmaya başladı ve konunun 2012 yılında onaylanan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'da yer almasını sağladı. 260'ın üzerinde kadın örgütünden oluşan Şiddete Son Platformu'nun kurucularından ve sözcülerinden biri olarak, bir yılı aşkın bir süre 6284 Sayılı Yasanın Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'yla müzakere süreçlerinde yer aldı. Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi'nin Türkiye tarafından çekincesiz imzalanması için savunuculuk faaliyetleri yürüttü.

EŞİTİZ, hem 2011 yılında Kadın Bakanlığı'nın kaldırılmasına hem de 2012 yılında AKP'nin kürtaj karşıtı politikalarına karşı çok kısa zamanda koordine olan bir grup feminist tarafından başlatılan *Kürtaj Yasaklanamaz!* Kampanyasının ana bileşenlerindendi. Bu kampanya kapsamında

www.kurtajyasaklanamaz.com adresli Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca, İspanyolca bir web sitesi açılarak 680 ulusal örgüt, 220 uluslararası örgüt ve 60.000'in üzerinde bireysel imza toplanması sağlandı. Kadın hareketinin bu hummalı ve ortak çalışması sayesinde kürtajın yasaklanmasına dönük girişim geriletildi. Uygulamada süren ve yasal olmayan engellemelere karşı ise kadın hareketi mücadeleye devam ediyor.

EŞİTİZ'İN YAPTIĞI İŞLER VE KATILDIĞI FAALİYETLER ARASINDA ŞUNLAR SAYILABİLİR:

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın (ASPB) Medeni Kanun ve diğer yasalarda değişiklik hazırlığı içinde olduğu öğrenildikten sonra, Bakanlık'tan bu konuda bilgi istendi.
- Türkiye'nin ihtiyacı olan yeni anayasa konusunda, kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler, LGBTİ bireyler ile ortak bir dayanışma platformu oluşturmak üzere çalışmalar yaptı.
- Gerek kadın-erkek eşitliğine karşı söylemler ve politikalar; gerekse de anti-demokratik ve çevresel yağma üzerine kurulu politikalar nedeniyle Gezi Direnişi konusunda bir basın bildirisini yayınladı.

- 2013 yılında TBMM'deki Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun kapatılması girişimine karşı bir basın bildirisini yayınladı. Kadın örgütleriyle ortak bir platform oluşturulması için çalıştı ve bu mücadele sonucunda girişim askıya alındı.
- 2014 yerel seçimlerinden sonra "Kadın başkan yardımcısı atamam" diyen Bingöl Belediye Başkanı hakkında suç duyurusunda bulundu. Belediye Başkanı'nı TBMM Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'na, ASPB'ye ve AKP Disiplin Kurulu'na şikayet etti.
- Kız ve erkek öğrencilere yaz tatilini cinsiyetçi normlara uygun geçirmelerini tavsiye eden Şanlıurfa Milli Eğitim Müdürü'nü teşhir etti.

EŞİTİZ üyeleri soldan sağa Hülya Gülbahar, Ayşen Candaş, Gökçeçiçek Ayata, Efsa Kuraner ve Selen Lermioğlu Yılmaz. (Fotoğraf : Olga Ünaydın Azizoğlu)

- Başörtüsünün anaokullarına kadar indirilmesine ve başörtülü olmayanlara yönelik artırılarak sürdürülen kıyafet yasaklarına karşı basın açıklamaları yaptı.
- Cumhurbaşkanı'nın kadın-erkek eşitliğine karşı söylemine itiraz eden bir basın açıklaması yaptı.

Kadın hareketinin "Fitrat değil Anayasa" başlıklı ortak bildirisini ulusal ve uluslararası platformlarda paylaşıp, artan muhafazakârlaşmaya ve hukuksuzluğa dikkat çekti.

Zeytin yetiştiricisinden gazeteciye, avukattan akademisyene çeşitli mesleklerden gelen ama ortak noktaları kadının insan hakları aktivizmi olan feminist kadınları bünyesinde toplayan EŞİTİZ, esnek yapısıyla kadın hakları ihlalleri konusunda çalışmalarını sürdürüyor.

EŞİTİZ, temelde eşitlik izleme çalışması yapmak ve bir kadın akademisi kurmak üzere bir araya geldi, ancak eşitlik ilkesine yönelik artan saldırılarla, kadın hareketinin emekleriyle kazanılmış hakların tehlikeye girmesi nedeniyle, bu dönemde önceliğini eşitlik ilkesinin savunulmasına dair çalışmalara ve kampanyalara verdi. EŞİTİZ, Kadın Emegi Platformu (KEP), Şiddete Son Platformu ve Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi Çalışma Grubu üyesidir.

EŞİTİZ'i takip etmek için:

Twitter: @esitiz
iletisim@esitiz.com

EŞİTİZ'in, başörtüsünün anaokullarına kadar indirilmesine ve başörtülü olmayanlara yönelik artırılarak sürdürülen kıyafet yasaklarına karşı basın açıklaması şöyle;

ORTA ÖĞRETİMDE BAŞÖRTÜSÜNE KARŞIYIZ!

ÖZGÜRLÜK GİBİ SUNULAN BU DEĞİŞİKLİK, EŞİTSİZLİĞİ VE KIZ ÇOCUKLARI ÜZERİNDEKİ BASKIYI PEKİŞTİRECEKTİR

27 Eylül 2014 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe konulan bir yönetmelik değişikliği ile orta öğretim kurumlarında başörtüsü serbest bırakıldı. AKP hükümeti bir kez daha, hak ve özgürlük kavramlarını çarpıtma, içeri boşaltma ve bu sayede kendi siyasi/dini/ ataerkil modelini ülkedeki tek yaşam biçimi kılma atığı yapmıştır. Açıkça görüldüğü gibi, devlet kadınların ve kız çocukların örtünmesi için sistematik bir çaba içindedir. Kadınları ve çocukları devletin ve erkeklerin mülkü olarak görmektedir.

22 Eylül günü açıklanan yönetmelik değişikliğinde ise, anaokulları da dâhil tüm okul öncesi eğitim kurumları ile ilkokullarda da başörtüsü serbestliği getiriliyordu. Bebeklerin bile başlarının örtülmesine getirilen bu "yasal teşvikten" toplumda infial yarattığı için "şimdilik" vazgeçildi. Ancak, buna niyetlenilmiş olması bile yeterince dehşet vericidir.

KİMİN BAŞI, KİMİN YÜZÜ AÇIK OLACAK!?

Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu yönetmeliği ile Türkiye ve dünya tarihinde "kıyafet" üzerinden yeni bir tartışma açılmıştır. AKP Hükümeti, 27 Eylül'de yayınladığı yönetmelik ile okul öncesi eğitim kurumlarında ve ilkokullarda "baş açık", diğerlerinde ise "yüzü açık" şeklinde çocuklar için iki ayrı kıyafet kriteri üretmiş, bu kez de bir "peçe" tartışması başlatmıştır. Türkiye'de Devletin topluma dayattığı çocuklara ilişkin başörtüsü/peçe tartışması bir ilktir. Ürkütücüdür.

Yönetmelik kız öğrencilerin sadece imam-hatiplerde, diğer ortaokul ve liselerde ise yalnızca seçmeli Kur'an-ı Kerim derslerinde başlarını örttebilmeleri ile ilgili eski maddeyi iptal ederek, ortaokul ve devamındaki tüm okullarda ve tüm derslerde başörtülü olmalarının önünü açmıştır. Buna karşılık, yönetmelikteki "örtülü" olmayan çocuklara yönelik "Vücut hatlarını belli eden şort, tayt gibi kıyafetler ile diz üstü etek, derin yırtmaçlı etek, kısa pantolon, kolsuz tişört ve kolsuz gömlek" yasakları aynen korunmuştur. Üstelik yönetmelikte var olan bu yasaklara yenileri eklenmiş ve "saç boyama, vücuda dövme yaptırma, piercing takma" da yasaklanmıştır. Yeni Cumhurbaşkanı'nın Başbakanlığı döneminden bildiğimiz

"dövme" konusundaki olumsuz tavır böylece ilk kez yasal mevzuata dâhil edilmiştir.

Bu yönetmelikle kız öğrenciler arasında kıyafet konusunda ayrımcılık yapılmakta ve iktidarın istediği kadar ve istediği biçimde örtünmek istemeyen öğrencilere kıyafet baskısı artarak sürdürülmektedir. Bu aynı zamanda, aileler arasında da ayrımcılık yapılmasına neden olan bir uygulamadır. Kızlarını örten aileler kayırmakta, kızlarına diz üstü etek veya kolsuz bluz giydirmek isteyen ailelere yasak getirilmektedir.

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN "TERCİHLERİ" Nİ KİM YAPIYOR?

Üniversitede başörtüsü takmak kişinin kendi özgür iradesiyle yaptığı bir tercih olabilir. Fakat kız çocuklarının orta öğretim gibi çok erken bir dönemde kendi iradesiyle "başını ya da yüzünü örtmeyi seçtiğini" savunmak mümkün değildir. Ayrıca yetişkin kadınların bile başörtüsü takmasına ilişkin farklı görüşler olduğu ve başörtüsü takmanın Kuran'ın belli bir yorumu olduğunu dile getiren ilahiyatçıların, araştırmacıların ve gazetecilerin sansürlenmekte olduğu da unutulmamalıdır.

Kadınlar kendi iradeleri dışında, çocuk yaşta örtünme ve mekânsal ayrışma ile toplumun erkek bireylerinden ve aşama aşama sosyal hayattan yalıtılmak istenmektedir. Kadınların erkeklere benzerlikleri kasıtlı olarak görmezden gelinerek, eşit değil "farklı" oldukları vurgulanmaktadır. Siyasi iktidar kadın erkek eşitliğine inanmadığını daha önce defalarca beyan etmiştir. Israrla çizdiği bu zorlama cinsiyet farkı ve bu farka dayandırdığı cinsiyet hiyerarşisi ile de cinsiyet eşitsizliğini kasten yeniden üretmektedir. Kadınlar için ayrı plajlar, otobüsler ve ayrı mekânlar kurgulama rüzgârı tüm hızıyla devam ederken ve orta öğretim kurumlarının büyük bölümü imam hatip okuluna çevrilmişken, kız çocuklarının yaşayacağı ailevi ve toplumsal baskının boyutları tahmin edilemez şekilde büyük olacaktır. Ayrıca kadınlara kıyafet baskısı ile kadına karşı şiddet ve kadın cinayetleri arasında doğrudan bir bağlantı vardır. Kadın cinayetleri davalarında askılı bluz, tayt gibi kıyafetler nedeniyle "tahrik indirimleri" yapıldığını hepimiz biliyoruz.

Bu yönetmelik değişikliği derhal iptal edilmelidir! İlgili tüm sivil toplum örgütlerini, meslek odalarını, sendikaları ve özellikle de aileleri iptal davası açmaya; iktidarı ise, kılık kıyafet konusunda dozunu her gün biraz daha artırdığı baskı ve ayrımcılığa son vermeye çağırıyoruz!

Fıtrat Değil Anayasa

Cumhurbaşkanı 25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü ile ilgili katıldığı bir davette yaptığı konuşmada; "Kadın ile erkeği eşit konuma getiremezsiniz, o fıtrata terstir. Tabiatları, bünyeleri, fıtratları farklıdır" diyerek Anayasa'da yer alan kadın-erkek eşitliği ilkesine gölge düşürdü. Bu konuşma üzerine pek çok kadın örgütü açıklama yaparak eleştiri ve endişelerini dile getirdi. Aşağıdaki ilan ise derneğimizin de içinde yer aldığı, 70'ten fazla kadın

örgütünün imza verdiği ortak açıklamamızdır. İlan internet üzerinden sınırlı sürede imzaya açıldığından, yayımlandıktan sonra imza veren çok sayıda yerel ve ulusal kadın örgütünün imzası ilanda bulunmuyor. Ancak güncel imzacı listesine web sitemizden (www.kadinininsanhaklari.org) ulaşabilirsiniz. Ayrıca, açıklama yurt dışında çok sayıda kadın örgütünden de destek almış ve bu konu dış basında geniş yer bulmuştur.

FITRAT DEĞİL ANAYASA:

"KADINLAR VE ERKEKLER EŞİT HAKLARA SAHİPTİR."

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Temmuz 2010'da ilk defa dile getirdiği kadınıla erkeğin hiçbir şekilde eşit olamayacağı söylemini bir kez daha tekrar etti. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu söylemi, Türkiye'nin de imza attığı birçok uluslararası sözleşmede yer alan toplumsal cinsiyet eşitliği hedefine karşı çıkmaktadır.

Zaten Dünya Ekonomik Forumu'nun Cinsiyet Eşitsizliği Raporu'na göre 142 ülke arasında en sonlarda, 125. sırada olan Türkiye, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu söylemiyle cinsiyet eşitliğini sağlamak konusunda bir politika uygulamayacağını Cumhurbaşkanı'nın ağzından beyan etmiş oldu. Türkiye Anayasası'nın 10. Maddesi diyor ki, "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." Dolayısıyla Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu sözleri Türkiye Anayasası'na aykırı bir beyan niteliği taşımaktadır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın beyanı Türkiye'de on yıllardır toplumsal cinsiyet eşitliği için çaba gösteren kadın hareketinin tüm kazanımlarını yok etmeyi amaçlamaktadır. Bu söylem ayrıca uluslararası insan hakları rejimleri çerçevesinde oluşturulmuş, Türkiye'nin de imzacısı olduğu ve Türkiye Anayasası'nın 90. Maddesi uyarınca kanun hükmünde olan, Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) ve İstanbul Sözleşmesi'ne aykırıdır. Ayrıca Cumhurbaşkanı'nın bu beyanı Türkiye'nin de taraf olduğu 1995 Pekin Deklarasyonu, Pekin +5, Pekin +10, Pekin +15 ve bunlara ilişkin tüm BM Kadının Statüsü Komisyonu (CSW) kararlarına da aykırı bir beyandır.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'nün haftasında, günde üç kadın öldürülürken eşitlik olmadan adaletin mümkün olmadığını hatırlatıyoruz. Son yıllarda %1400 artan kadına yönelik şiddetin önemli bir nedeninin evrensel eşitlik anlayışının bu şekilde reddedilmesi olduğuna tanığız.

Aşağıda imzası bulunan kurumlar olarak, eşitlikten ödün vermeyeceğimizi ve eşitliğin bir pazarlık malzemesi değil, demokratik ve evrensel bir hak olduğunu bir kez daha hatırlatıyor ve kadınların neredeyse 100 yıl önce kazandıkları haklarını geri alma hamlesi olarak gördüğümüz bu yaklaşımı kabul etmediğimizi belirtiyoruz.

Adana Kadın Derneği/Merkez ve Şişmanca Derneği (AKSİM) / Akademi Kadın Derneği / Ankara Felsefi Kurumu / Antalya Kadın Derneği/Merkez ve Derneği / Aralık Kadın Kulübü - 80 Değil
Aydinli Kadın Derneği / Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği / Cinsiyet Eşitliği Uzman Derneği / Çarşıda Kadın El Emeği Değerlendiren Derneği / Kadın Derneği/Merkez (ELDER)
Beylikdüzü Kadın Sorunları Anlaşma ve Danışmanlık Merkezi (BKA) / Engelli Kadın Derneği / Ev Eksenli Çözüm Kalınlar Çözüm Grubu / Ev Kadınları Derneği (EKAD) - Adana / Egit Yapan Derneği
Eğilim - Eğitim İsteme Kadın Grubu / Femeo & Art Sanat Merkezi / 12 Kadın / Felsefe Kadın Kurumu / Halk Kadın Platformu / Halkın Kadınlar / Hergeçer Aile İç Şiddetle Soru Kampanyası
İBB Kadınlara Karşı Kadın Kampanyası / İnsan ve Kadın Derneği / İBB Eğitim Uzman Grubu / İstanbul Felsefi Kurumu / İsmail Paşa Kadın Derneği / İsmail Paşa Kadın Derneği / İstanbul Kadın Kuruluşları Birliği
KAZAN Sosyal Medya Şişir ve Temsilatçisi / Kadın Çözüm Derneği / Kadın Derneği/Merkez / Kadınlarla Derneği/Merkez (KADİM) / Kadın Eğitim ve İstihdam Derneği / Kadın Halkın Kurumu Derneği
Kadın İnan Halkın - Feti / Kadınlar Derneği / Kadınlar Sosyal Halkın Anlaşma Derneği / Kadın Partisi / Kadın Sorunları Derneği (KADDER) / Karadeniz Kadın Derneği Derneği / Kapadokya Kadın Derneği Derneği
KATMA Kadın Derneği / KAYS G. Derneği / KİGÜ Platformu / Kırınca Bilir Derneği / Lendü İstanbul LGBTİ Derneği Derneği / Marmara Grubu Kadın / Marmara Kadın Derneği / Mer Çöz Kadın Sorunları Derneği
Mıgla Kadın Derneği/Merkez / Mıgla Kadın Derneği / Mıgla Kadın Derneği (MİKADDER) / Nöbetçi Kadın Derneği/Merkez / Nöbetçi Kadın Derneği/Merkez / Nöbetçi Kadın Derneği/Merkez / Nöbetçi Kadın Derneği/Merkez
Özde Kadın Sorunları Derneği / Özgür İy ve Halkın Kadın Derneği / Özgür İy ve Halkın Kadın Derneği / Özgür İy ve Halkın Kadın Derneği / Özgür İy ve Halkın Kadın Derneği / Özgür İy ve Halkın Kadın Derneği (ÖİH)
Tık Kadınlar Birliği / Tık Kadınlar Birliği / Tık Kadınlar Birliği / Tık Kadınlar Birliği / Tık Kadınlar Birliği / Tık Kadınlar Birliği / Tık Kadınlar Birliği / Tık Kadınlar Birliği / Tık Kadınlar Birliği / Tık Kadınlar Birliği
Yapay Kadın Çözüm ve Uzman Kurumu (YKÇU) / Yığılma Kadın

Bu ilan, *Hürriyet Aile İç Şiddete Son! Kampanyası* kapsamında *Hürriyet* gazetesinde yayınlanmıştır.

Kadınlar ve Sosyal Medya Aktivizmi

Derya Kaya

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Demeği

Önce bilgisayarlar ve internet hayatımızı değiştirdi. Sonra akıllı telefonlar. Ve sonra da sosyal medya... Günlük hayatta yaptığımız birçok şey dijital dünyaya taşınmaya başladı. Sevgimizi “beğen” butonuyla, iştahımızı “zaman tüneli” mize eklediğimiz bir yemek tabağı fotoğrafıyla göstermeye başladık. Bu değişim ister istemez sosyal hareketleri ve dolayısıyla kadın hareketini de etkiledi.

Feminist gruplar da tüm dünyada giderek çevrimiçi (online) aktivizm yöntemlerini ve haberleşmeyi daha fazla kullanıyor. ABD’de Mayıs 2014’te daha çok kadınları hedef alan silahlı bir saldırının ardından, kadınlar olayı feminist bir gözle değerlendirerek #YesAllWomen (Bütün Kadınlara Evet) etiketi ile bir tartışma başlattılar. Sadece Twitter’de bu etiket ile tüm dünyadan iki gün içinde tam 1,2 milyon mesaj gönderildi ve olay gündemin ilk sıralarına taşındı. Yani, artık gündemi sadece konuşulanlar belirlemiyor, bir araya gelindiğinde gündemi yaratmak da mümkün.

Türkiye’de de kadınlar çok başarılı ve uluslararası alanda ses getiren kampanyalara imza attılar. Bunlardan bir tanesi #bacaklarınıtopla etiketiyle başlatıldı. Kadınlar toplu taşıma kullanırken bacaklarını açarak oturan ve böylece yerlerini işgal eden erkeklerin fotoğraflarını sosyal medyada paylaştılar. Kampanya uluslararası basında da yer buldu. Bu kampanyayla her kadının günlük hayatında karşılaştığı bir sorunu dile getiren, bu sorun üzerinden eşitlik talebini dillendiren ve kadınların kolayca katılabilecekleri bir sosyal medya kampanyasının ne kadar etkili olabileceğine tanık olduk.

Yeni bir gündem yaratmak ve mevcut gündemi kendi gündemin doğrultusunda eviltmek dışında, internet ve sosyal medya üzerinden imza kampanyaları yapmak ve karar alıcılara ulaşmak da yaygın kullanılan yöntemlerden biri. Şubat 2013’te gazeteci Melis Alphan ve Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’e yönelik bir imza kampanyası başlattı. Binlerce kişi bir yandan kampanya metnini imzalarken, bir yandan da kampanyanın etiketi #kadincinayetlerini durdurmak için Abdullah Gül’ün ve dönemin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin’in Twitter hesaplarını hedef aldılar. Kampanyayı desteklediklerini belirterek platformunun taleplerini paylaştılar.

#bacaklarınıtopla Kampanya Görseli

#AdaletEsiHaklarlaOlur Kampanyası Tweet Akışı (Kaynak: twitter.com)

Sosyal medya ve internet kadınların gündeme dahil olup görüşlerini paylaşabilmesi, kendi gündemlerini oluşturması, haklarını öğrenmesi, talep edebilmesi ve karar alıcılara seslerini duyurabilmesi için önemli bir araç. Bir yandan ise kadınların teknolojik okuryazarlık, internet ve sosyal medya erişim oranlarının erkeklere göre çok daha düşük olduğunu biliyoruz. İnternete erişimin bir insan hakkı

olarak Birleşmiş Milletler düzeyinde tanınması tartışmaları yapılırken, internete erişmek de her kadının insan hakkıdır demeli, diğer yandan ise kadın hareketi tecrübesine baktığımızda 1990’da evli kadının çalışmasını koca iznine bağlayan Medeni Kanun maddesinin değiştirilmesini sağlayan binlerce imzalı dilekçenin gücünü ve başarısını da hatırlamalıyız. İnternete ulaşımın birçok kadın için imkansız ya da pek çoğu için oldukça kısıtlı olduğu düşünüldüğünde geçmiş tecrübeleri akılda tutmak da yol gösterici olacaktır.

Doğmamış Torunlarımızın Yaşam Hakkı İçin Eşitlik İstiyoruz

Fulya Ayata

KİHEP Danışmanı - İstanbul

Bu topraklarda kadınlar yüz yılı aşkın zamandır eşitlik ve özgürlük için örgütleniyorlar. Eğitim alma, ev dışında çalışma, miras ve mülk edinme, inanç ve ifade özgürlüğü, örgütlenme, siyasette temsil gibi başta en temel insan hakları ve daha fazlası için yılmadan yürüttükleri toplumsal mücadele sayesinde sosyal, siyasal ve ekonomik alanda görünür oldular. Tüm topluma “Kadınlar vardır!” dediler, demeye devam ediyorlar. Yılmıyorlar, çünkü kadınlar hakları ellerinden bir kez alınmaya başlayınca bunun yaşamlarını tehdit ettiğini biliyorlar. Bunu tüm dünyada deneyimlediler ve yaşadıklarını birbirleriyle paylaştılar: erkek olmadıkları için daha doğmadan öldürülüyorlar, erkeklerden daha az ve kötü besleniyorlar, okula gönderilmiyorlar, eve hapsediliyorlar, zorla evlendiriliyorlar, zorla çalıştırılıyorlar ya da çalışmalarına izin verilmiyor, sağlık hizmetlerinden ya hiç yararlanamıyorlar ya da erkeklere göre daha az hizmet alıyorlar, istemedikleri çocukları doğurmaya veya istemedikleri zamanda doğurmaya zorlanıyorlar, taleplerini dile getirmeleri ve kendilerini eşit temsil etmeleri engelleniyor, tacize ve tecavüze uğruyorlar, katlediliyorlar... İşte bu yüzden tüm dünyada kadınlar sadece kendileri için değil; ninelerinin, annelerinin, kız kardeşlerinin, kızlarının hakları ve hatta doğmamış kız torunlarının yaşam hakkı için de eşitlik mücadelesi veriyor.

UYGULAMADA KADIN-ERKEK EŞİTLİĞİNİ SAĞLAMAYAN DEVLET, ADALETLİ OLAMAZ

Bu yazının yazıldığı gün basına yansıyan haberlerle öğrendik ki, sadece ögle saatlerine kadar iki kadın, biri sevgilisi biri eşi tarafından vahşice öldürüldü. Bugünkü katil koca daha önce pek çoğundan duyduğumuzu tekrarladı: “Hak etmişti!” Ölümün ve şiddetin “hak” görüldüğü kadın cinsi olarak eşitlik mücadelesi yürütmek yaşam hakkımıza sahip çıkmak anlamına geliyor, çünkü kadın ve erkek eşit olmadığı sürece terbiye eden, namus bekçiliği yapan, ezen ve baskı uygulayan cins olarak erkekler; başka erkeklerle konuştuğu, eve geç geldiği, boşanmak istediği, gördüğü şiddete karşı çıktığı, aldattığı, açık giyindiği, ilişki teklifini kabul etmediği gibi gerekçelerle kadınlara ölüm hak görecekleler.

Kadınlar kendilerine dönük bu cins kırımına karşı mücadelelerinde, kadın-erkek eşitliğinin toplumda yerleşmesi için kazanımlarına, anayasal ve yasal haklarına sahip çıkıyor, eşitlik ve adalet istiyorlar. Ancak geçtiğimiz

Anayasa 10. Madde:

Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.

günlerde, Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2010'da ilk defa dile getirdiği kadınla erkeğin hiçbir şekilde eşit olamayacağı söylemini bir kez daha tekrar etti ve eşitlik barındırmayan bir adaleti savundu. Bu açıklama ulusal ve uluslararası alanda kadın örgütleri tarafından protesto edildi.

Bir hukuk devleti ancak vatandaşları arasında din, dil, etnik köken, siyasi düşünce, inanç, cinsiyet ayrımı yapmadığı, eşitlikçi yasaları uyguladığı ölçüde adaletli olabilir, gerisi sadece hamasi bir adalet söylemi olarak kalır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda ise “eşitlik ilkesi” 10. Madde ile açıkça korunuyor, dolayısıyla bu ilkeye karşı çıkanlar anayasayı ihlal ediyor. O yüzden, başta devlet yetkilileri ve kurumları eşitlik ilkesinin korunması ve uygulanmasından sorumlu. Bu keyfi bir durum değil, halkın verdiği ve sınırlarını anayasa ve yasalarla belirlediği yetkilerinin gereği.

Buna rağmen kadın örgütleri devlete, yasa koyucu ve uygulayıcılara bu sorumluluklarını sık sık hatırlatmak zorunda kalıyor, çünkü kadın-erkek eşitliği devlet politikası olmadan tüm kazandığımız yasal hakların tehlikede olduğunu biliyoruz. Cumhurbaşkanı'nın yukarıda bahsi geçen son açıklamasının yanı sıra örneğin 2011'de Kadın ve Aileden Sorumlu Bakanlığın kapatılmasına, yerine kurulan Aile Bakanlığı'na, kadına karşı şiddete rağmen kadını değil aile birliğini korumayı amaç edindiği için karşı çıkmıştık. Kadın-erkek eşitliğinin devlet politikası olmaktan uzaklaştırılmasının sonucu, erkek şiddetine karşı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Aysenur İslam tarafından yapılan “Elleri kırılınsın!” açıklaması ile bu işin erkeklerin insafına bırakılmasıdır. Hükümetin, hem uluslararası hem ulusal düzeyde ilk imzacı olmakla övündüğü İstanbul Sözleşmesi'nde açıkça belirtildiği gibi “Bir ülkede şiddet varsa bu durum, ülkedeki kadın-erkek eşitsizliğinin sonucudur ve devlet bu şiddeti önlemekle yükümlüdür.”

KUŞATILMIŞ VE KUTUPLAŞTIRILMIŞ KADINLAR OLARAK BİRLİKTE MÜCADELE ETMEK ZORUNDAYIZ

Erkek egemen sistem ve muhafazakârlik tarafından kuşatılmış kadınlar olarak, tüm toplumsal ve siyasal kamplara rağmen deneyimlerimizi paylaşma ve birlikte örgütlenme çabalarımızı sürdürmeliyiz. Yürütülen ayrımcı politikalara ve uygulamalara karşı çıkılabilmesi ve uygulamada gerçek bir kadın-erkek eşitliğinin savunulması, kadın bakış açısından uzak ve siyasi iktidarlarca kurdurulan örgütlenmelerle değil, ancak erkek iktidarından bağımsız kadın örgütlenmeleriyle mümkündür.

17. Kadın Sığınakları ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultayı'ndan İzlenimler

Şimel Beğik

Yenişehir Belediyesi EPİDEM Kadın Danışma Merkezi - Diyarbakır

Bu yıl on yedincisi düzenlenen Sığınaklar Kurultayı'nın böyle bir süreçte Diyarbakır'da yapılması oldukça anlamlı ve önemliydi. Kurultayın gündeminde, özellikle son dönemde Rojava'daki YPJ'li kadınların mücadelesi vardı ve Sığınaklar Kurultayı'nda sığınakların tartışılmasıyla birlikte, "kadın mücadelesini nasıl güçlendirebiliriz" ekseninde de tartışmalar yürütüldü.

Kobani sayesinde, kadınların her zamankinden daha fazla bir arada fikir yürüttüklerini ve süreci sahiplendiklerini gördük. Kurultaydan sonra bir heyetin Suruç'a gitmesi ve orada çalışmalarına dahil olması bize aslında bu savaşın sadece Kobani'deki kadınların değil, tüm Türkiye ve dünya kadınlarının savaşı olduğunu gösterdi. Önceki dönemlerde

yapılan kurultaylarda gündem ev içi şiddet eksenli dar bir çerçevede tartışılırken, bu kurultay kadına yönelik her türlü şiddetin tartışıldığı, kadına yönelik şiddetin en büyük kaynağının devlet olduğu, dolayısıyla bunun bir sistem sorunu olduğu şeklinde daha gerçekçi bir zemine oturtuldu. Bu bağlamda Rojava'daki YPJ'li kadınların direnişi çok büyük önem kazandı ve kurultaya kadın direnişi açısından ışık, örgütlü mücadeleye de ciddi ilham kaynağı oldu. Önceki kurultaylarda özellikle Kürdistan'daki kadın kurumlarının kendilerini ifade ederken kullandıkları "Kürt" ve "Kürdistan" kelimelerine tahammül edilemezken, bu kurultayda YPJ'li kadın direnişinin model alınması, Kürt kadın mücadelesi açısından büyük bir yenilik ve onur verici bir gelişmedir. Ayrıca bunu Türkiye'deki tüm kadın hareketleri açısından da önemli bir mesafeyi kat etmek olarak görüyoruz.

Göç Yollarında

Sabriye Çiftçi

Diyarbakır

Sabriye Çiftçi, Kobani'den Suruç'a göç etmek zorunda kalan insanları desteklemek amacıyla yaklaşık bir ay Suruç-Kobani sınırında kaldı ve izlenimlerini bizlerle paylaştı.

Suruç-Kobani sınırındaki kadınlar anlatıyor.

"Bizi köyün meydanında topladılar. Genç kızları bir tarafa ayırıp arabalara bindirdiler. Kendilerince güzel olanları ayırıyorlardı. Bir anlığına annemle biririmizden koptuk. 1 yaşındaki kız kardeşim kucağımdaydı. Sordular "kimin çocuğu?" diye. "Benim çocuğum" dedim de küçük kız kardeşimi bana bıraktılar. Üç aileye satıldım. En son satıldığım kişi halime acıdı da beni babama ulaştırdı."

"Ailemden 80 kişi onların elinde. Ben hangisine yanayım?"

"9 gün dağda kaldık. Anneannem o süreçte öldü. 21 ve 12 yaşlarında olan iki erkek kardeşimi İŞİD'liler götürdü."

"7 aylık hamileyim. Evimden çok uzağım. Ne zaman ve nasıl döneceğimi de bilemiyorum. Böyle bir dünyaya nasıl çocuk getirebilirim? Önümüz kış, onu soğuktan nasıl koruyacağız?"

"Gözyaşlarımdan gözlerim yandı, gözyaşı dökmeye hasret kaldım. Acımı hafifletebilmek için ağlamam gerek ama benim gözyaşım kalmadı."

"8 çocuğumu aldılar benden. Her birini benden ayırdıklarında "beni de alın" diye çırpındım. "Bari birinin yanında olayım, başına ne gelecekse ben de onunla yaşayayım" dedim ama almadılar beni. Şimdi neredeler, ne yapıyorlar, yaşıyorlar mı öldüler mi bilmiyorum."

Suruç, Zaho ve Duhok şehirlerine yerleşen Kobanili ve Şengalli kadınların anlattıklarının yazılı hali, yaşadıklarından, travmalarından, gözlerindeki anlamdan çok uzak... Ansızın yerinden yurdundan edilip kamptaki bir çadırda, penceresiz, kapısız, duvarsız, sadece tavanı olan bir inşaatta, bir okul veya

camide yaşamaya çalışmak onlar için bitmeyen bir kâbus gibi. Bir anda yardımlarla hayatlarını idame ettirme zorunluluğu kolay kabul edilebilir bir durum değil. Genel olarak bütün savaş mağdurları için bu geçerliken, özelde kadınlar bu sürgün koşullarında daha büyük ve derin sorunlar yaşamakta. Yaşama tutunmak zorunda kaldıkları her yerde hayatı eşlerine ve çocuklarına yaratmak mecburiyetinde bırakılıyorlar. Bu zorunluluk, kamplarda ve yaşadıkları her yerde kendilerinden feragat etmelerine ve kendi ihtiyaçlarını arka plana atmalarına neden olmakta maalesef. Yaşam koşullarının standartların çok altında olması nedeniyle kadın ve çocuklarda çıkan ciddi sağlık problemleri hemen hemen bütün savaş mağdurlarının ortak problemi. Sağlık problemleri özellikle hijyen konusunda yaşanan ciddi sıkıntılardan ve yetersizliklerden kaynaklanıyor. Bu problemlere yetersiz de olsa tıbbi müdahale oluyor elbette fakat yüz binleri aşan savaş mağdurlarının hepsine ulaşmak maalesef mümkün değil.

Fiziki sağlık problemlerinden ziyade kadın ve çocukların psikolojik travmalarına müdahale ne yazık ki şimdilik kısa vadede tali ihtiyaçlar olarak görülmekte. Ama 21. yüzyılda bir pazarda satılmanın dehşetini pek çok kadında görmek mümkün. Bu dehşet pek çok kadının gözünde bir sis perdesi gibi kalmış. Dile getirmek bir yana, pek çoğu yaşadıklarını kalplerindeki derin, dipsiz kuyulara atmış adeta. Dile getirirse dehşeti yeniden yaşayacakmış gibi... Sessizlik, dile getirmemek belki de yaşamı devam ettirmek için psikolojik bir savunma.

Suruç, Zaho ve Duhok; bütünüyle kamplaşan üç şehir. Hayatın olağan seyri neredeyse tamamen durmuş durumda. Sağlık, eğitim, ulaşım, ticaret, kısacası hayatın ritmi bu olağanüstü durumda felç olmuş. Yaklaşan kış şartları var olan durumu daha da zorlaştırmakta. Bu durumun daha ne kadar devam edeceği ise öngörülemiyor. Bu belirsizlik herkesin omuzundan ağır bir yük gibi sarkıyor adeta.

Istanbul Sözleşmesi'nde Cinsel ve Bedensel Haklar

Şehnaz Kıymaz Bahçeci

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği

ORTAK MÜCADELE HEP BİRLİKTE - 2014

CSBR'nin her sene 9 Kasım'da CSBR üyesi örgütlerin kendi ülkelerindeki cinsel ve doğurganlık sağlığı ve hakları gündemine dair düzenledikleri eylemler, gösteriler ve etkinlikler ile gerçekleştikleri Ortak Mücadele Hep Birlikte (One Day One Struggle) Kampanyası'nın bu yıl altıncısı düzenlendi. Türkiye'den CSBR üyesi olan Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği, Lambdaİstanbul Derneği ve Kaos GL Derneği'nin ortaklaşa hazırladıkları ve yürüttükleri bir sosyal medya kampanyası dahilinde, 1 Ağustos 2014'te yürürlüğe giren İstanbul Sözleşmesi'nde (Avrupa Konseyi Kadınlara Yönelik Şiddet ve Hane İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Sözleşmesi) cinsel ve bedensel haklar konusu ele alındı.

İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddetin tarihsel toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayandığını ve bunu tekrar ürettiğini söyleyerek cinsel şiddet dahil, kadına yönelik şiddetin ancak toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yolu ile engellenebileceğini söylemekte. Sözleşme ayrıca ayrımcılığa dair 4. maddesinde cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğini de ayrımcılık yapılamayacak koşullar arasına koymaktadır. Şiddetsiz yaşama hakkının

Ortak Mücadele Hep Birlikte Kampanya Görseli

cinsel ve bedensel hakların önemli bir parçası olduğunu belirtmesiyle de Sözleşme ayrıca önem kazanmaktadır.

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği, Lambdaİstanbul Derneği ve Kaos GL Derneği'nin Facebook, Twitter ve diğer sosyal medya hesaplarında 9 Kasım 2014'te paylaşılan, ve bu kampanya için özel olarak hazırlanan infografik, sosyal medyada büyük ilgiyle karşılandı.

İnfografiğe şu adresten ulaşabilirsiniz: <http://www.kadinininsanhaklari.org/cinsel-ve-bedensel-haklar-kampanyasi/>

2014 CSBR Genel Kurulu

Şehnaz Kıymaz Bahçeci

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği'nin kurucusu olduğu Müslüman Toplumlarında Cinsel ve Bedensel Haklar Koalisyonu (CSBR) 1- 4 Eylül 2014 tarihleri arasında Bangkok, Tayland'da Olağanüstü Genel Kurul'unu gerçekleştirdi.

CSBR üyesi 22 örgütten 23 kişinin katıldığı toplantıda CSBR'nin 2011'de düzenlenen Genel Kurul'undan bu yana yaptığı faaliyetler ve önümüzdeki yıllar için öngörülen planları konuşuldu. Toplantıya CSBR üyesi ülkelerde cinsel ve bedensel haklar konusundaki politik gelişmelerin özetleri ile başlandı. Özetlerde dikkati çeken, tüm ülkelerde cinsel ve bedensel haklar için mücadelenin daha da zorlaştığı ve bu mücadeleyi veren aktivistlerin yasalarda ve uygulamada var olan hakları

koruma konusunda gösterdikleri çaba idi. Genel Kurul'a Türkiye'den katılan Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği, Lambdaİstanbul Derneği ve Kaos GL Derneği de ortak hazırladıkları sunum ile Türkiye'deki gelişmeleri grupla paylaştılar. Tüm bu özetlerden ve Genel Kurul'daki görüşmelerden çıkan en önemli sonuç, CSBR'nin bölgede zorlaşan koşullarda ne kadar önemli bir destek ve bilgi mekanizması olduğuydu.

2011 yılından bu yana CSBR'nin sekreteryasını yürüten Lübnan'daki Nasawiya bu Genel Kurul ile birlikte sekreteryaya görevini Endonezya'dan GAYa Nusantara'ya devretti. Ayrıca CSBR'nin Danışma Komitesi CSBR'nin çalışmalarını daha yakından takip edecek bir danışma kuruluna dönüştürüldü. Derneğimizin kurucularından Pınar İlkkaracan, CSBR'nin kurucusu olarak danışma kurulunda yer alıyor.

Hukuk Köşesi

KADINA YÖNELİK ŞİDDET İLE MÜCADELEDE İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

İlk imzaya açıldığı yerin İstanbul olması nedeniyle İstanbul Sözleşmesi olarak da anılan *Kadına Yönelik Şiddet ve Hane İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele'ye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi*, kadına yönelik şiddet konusunda Türkiye açısından bağlayıcı ve bir denetim mekanizması da olacak olan ilk uluslararası sözleşmedir.

Sözleşmeye taraf olan ülke temsilcilerinin yer aldığı ve CAHVIO olarak adlandırılan bir uzmanlar grubunun 2009-2010 yılları arasında yaptığı toplantılar sonucu oluşturulmuş olan İstanbul Sözleşmesi, Mayıs 2011'de İstanbul'daki Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu Toplantısı'nda imzaya açılmış ve ilk imzacısı Türkiye olmuştur.

Sözleşme, imzalayan 10. ülkenin onayından üç ay sonra, 1 Ağustos 2014'te yürürlüğe girmiştir ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 90. maddesi uyarınca kanun hükmündedir.

Sözleşme giriş bölümünde kadına yönelik şiddeti, "kadın ve erkekler arasında tarihsel eşitlikçi olmayan güç ilişkisinin tezahürüdür" ve "kadına yönelik şiddet, erkeklerle kıyaslandığında kadınları ikincil konuma zorlayan temel sosyal mekanizmalardan birisidir" cümleleri ile ele almaktadır. Bu iki cümle sözleşmenin amacının yalnızca kadına yönelik şiddet ve hane içi şiddeti engellemek değil, aynı zamanda kadınlarla erkekler arasında tam bir eşitliğe ulaşmak olduğunu da ortaya koymaktadır.

Sözleşme, taraf devletleri "Önleme, Koruma, Cezalandırma, Politika Yapma" alanlarında kadına yönelik şiddet ve hane içi şiddetle mücadele etmek ve engellemek için önlemler almaya davet ediyor, kendisi de bu alanlarda alınacak önlemler hakkında detaylı düzenlemeler öngörüyor.

İstanbul Sözleşmesi'nin önemli noktalarından biri de ayrımcılık yapılamayacak kriterleri çok geniş bir çerçevede ele almasıdır. LGBTİ bireylere yönelik ayrımcılığı da burada doğrudan ve net bir biçimde "Temel Haklar, Eşitlik ve Ayrımcılık Karşıtlığı" başlıklı 4. maddesinde ele almaktadır.

İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddet ve hane içi şiddetle mücadele konusunda sivil toplum örgütlerinin önemine vurgu yapıyor ve devletlere gereken noktalarda bu kurumlarla işbirliği yapma yükümlülüğü getiriyor. Ayrıca taraf devletlerin kadına yönelik şiddet konusunda

çalışan sivil toplum örgütlerini tanımalarını, teşvik etmesini ve en önemlisi çalışmalarını desteklemesini, mali ve beşeri kaynak eksikliklerini gidermeye yönelik adım atmasını da ısrarla tavsiye ediyor.

Sözleşme maddeleri uyarınca, İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasını denetlemek üzere, sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki bir sene içerisinde bir uzmanlar komitesi (GREVIO) kurulması öngörülmüyor. Sözleşmede belirtildiği kadarı ile GREVIO, taraf devletleri bir anket vasıtası ile gözden geçirecek ve bu süreçte sivil toplumdan da bilgi alabilecek. GREVIO ayrıca önemli bulunduğu konularda ülkelere soruşturma ziyaretleri de gerçekleştirebilecek. GREVIO'nun uzmanları arasında Türkiye'den kadına yönelik şiddet konusunda uzman birinin yer alması, Türkiye kadın hareketinin İstanbul Sözleşmesi'nden yararlanması ve uygulanmasına katkıda bulunması bağlamında son derece önemli olacaktır.

ERKEK ADALET DEĞİL, GERÇEK ADALET SAĞLANANA KADAR SUSMAYACAĞIZ!

Antalya'nın Kaş ilçesinde 2009 yılında bir yatılı okulda 16 yaşındayken tecavüze uğradığı öne sürülen S. K adlı genç kızın davasına destek vermek için 2011 yılı Mayıs ayında basın açıklaması yapan, aralarında Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi üyeleri ile Eğitim- Sen Antalya Şubesi üyesi öğretmenlerin de bulunduğu kadınlara ve tecavüz mağduru genç kızın avukatına "adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs ve kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşleri düzenleme" suçlamalarıyla açılan dava, suç unsuru oluşmadığı gerekçesiyle 2012'de beraatla sonuçlanmıştı.

Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi'nin bu davaya müdahillik talebi 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe giren İstanbul Sözleşmesi hükümleri gereğince 4 Aralık 2014 tarihinde kabul edildi.

Bugüne kadar kadın örgütlerinin bu tip davalara müdahil olma talepleri reddediliyor, davalara sadece Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı müdahil olabiliyordu. Ancak, İstanbul Sözleşmesi'nin Türkiye tarafından çekincesiz olarak imzalanmasıyla, kadın örgütlerinin davalara müdahillik yolu da açılmış oldu.

HAKLARIMI ÖĞRENMEK VE DANIŞMAK İÇİN NERELERE BAŞVURABİLİRİM?

I) AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI'NA BAĞLI KURULUŞLAR

1. DANIŞMANLIK DESTEĞİ ALINABİLECEK MERKEZLER:

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na (ASPB) bağlı İl ve İlçe Müdürlükleri'ne telefonla veya şahsen başvurarak şiddete karşı bilgi edinebileceğiniz ve danışmanlık desteği alabileceğiniz size en yakın Sosyal Hizmet Merkezleri, Aile Danışma Merkezleri ve diğer ilgili danışmanlık merkezleri hakkında bilgi alabilirsiniz.

2. KADIN KONUKEVLERİ: ASPB'ne bağlı kadın

konukevlerinin sayısı Eylül 2013 itibarıyla 122'dir ve adres ve iletişim bilgileri gizlilik ilkesi nedeniyle açık değildir. ALO 183 Hattını ve aşağıda listesi verilmiş Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerini arayarak konukevlerinin iletişim bilgilerine ulaşabilirsiniz.

3. ALO 183 SOSYAL DANIŞMA HATTI

ALO 183, 7 gün 24 saat ücretsiz hizmet veren Aile, Kadın, Çocuk ve Özürlü Sosyal Hizmet Danışma Hattıdır. Bu hattı arayarak bulunduğunuz yere en yakın Sosyal Hizmet Merkezi; Aile Danışma Merkezi; Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM); Kadın Konukevleri ile ilgili bilgilere ulaşabilirsiniz. Ayrıca, www.aile.gov.tr internet sitesi aracılığıyla da bu bilgileri edinebilirsiniz.

4. ŞİDDET ÖNLEME VE İZLEME MERKEZLERİ (ŞÖNİM)

ADANA

Telefon: (0322) 247 08 35

Adres: Huzurevleri Mah. 77139. Sok. No: 4 Çukurova, Adana

ANKARA

Telefon: (0312) 348 36 86

Adres: Ulubey Mah. 863. Sok. No: 2 Altındağ, Ankara

ANTALYA

Telefon: (0242) 227 20 62

Adres: Kültür Mah. 3844. Sok. No: 8 Kepez, Antalya

BURSA

Telefon: (0224) 223 03 68

Adres: Karaağaç Mah. Eşrefler Cad. No: 25 Yıldırım, Bursa

DENİZLİ

Telefon: (0258) 266 41 66

Adres: Kervansaray Mah. Barbaros Cad. No: 145 Bağbaşı, Denizli

DİYARBAKIR

Telefon: (0412) 257 21 50

Adres: Peyas Mah. Diclekent Dupleksleri 252. Sok. No: 37 ve 39 Kayapınar, Diyarbakır

GAZİANTEP

Telefon: (0342) 220 71 10

Adres: Düğmecici Mah. Türkocağı Sok. No: 5/B Gaziantep

İSTANBUL

Telefon: 0212 465 21 96/97

Adres: Yeşilköy Mah. Halkalı Cad. No: 30 Bakırköy, İstanbul

İZMİR

Telefon: (0232) 363 33 41

Adres: 1847/15 Sok. No: 12 A Blok Bayraklı, İzmir

MALATYA

Telefon: (0422) 212 32 25-26 – (0422) 212 32 20 (Alo 183'e bağlı)

Adres: Özalper Mah. Turgut Özal Bulvarı 1. Cadde No: 15, Malatya

MERSİN

Telefon: (0324) 328 66 35

Adres: Gazi Mah. 1323. Sok. No: 5 Yenişehir, Mersin

SAMSUN

Telefon: (0362) 431 11 97

Adres: Ulugazi Mah. Şifayurdu Sok No:10 İlk Yardım, Samsun

ŞANLIURFA

Telefon: (0414) 313 56 31

Adres: Paşa Bağı Mahallesi 765. Sok. No: 42/B Merkez, Şanlıurfa

TRABZON

Telefon: (0462) 231 40 12

Adres: Soğuksu Mah. Adli Soğuksu Cad. Huzur Sok. No: 10

Çamlık, Trabzon

II) BARO KADIN DANIŞMANLIK MERKEZLERİ ve ADLİ YARDIM SERVİSLERİ

Pek çok ilde Baro bünyesinde Kadın Hakları ile ilgili birimler vardır. Bulduğumuz ilin Baro'suna başvurarak ilgili birimlere ulaşabilir, hem yardım talebinde bulunabilir hem de hukuki danışmanlık desteği alabilirsiniz. Baroların iletişim bilgileri için internet sitesi: www.barobirlik.org.tr

III) DİĞER ŞİDDET DANIŞMA HATLARI

ALO 155 Polis İmdat

ALO 156 Jandarma İmdat

ALO 112 Acil Tıbbi Yardım Hattı

ALO 157 İnsan Ticareti Mağdurları Acil Yardım ve İhbar Hattı

HÜRRİYET AİLE İÇİ ŞİDDET KAMPANYASI –

ACİL YARDIM HATTI

(0212) 456 96 96

KADIKÖY BELEDİYESİ ALO KADINA ŞİDDET HATTI

Türkiye'nin her yerinden 24 saat arayabilirsiniz

(0216) 349 9 349

IV) BAĞIMSIZ veya BELEDİYELERE BAĞLI KADIN SİĞİNAKLARI

ADANA KADIN DANIŞMA MERKEZİ VE SİĞİNMA EVİ

DERNEĞİ (AKDAM)

(0322) 453 53 50

www.akdam.org.tr

E-posta: akdam_adana@mynet.com

DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

(0412) 226 21 22 Dahili No: 147

(0412) 229 48 80 – (0533) 357 63 34

E-posta: dikasum@hotmail.com

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

(0232) 293 42 93

İZMİR ALİAĞA BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

(0232) 616 19 80 / Dahili No: 191

İZMİR BAYRAKLI BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

(0232) 367 73 88

İZMİR BORNOVA BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

(0232) 461 47 94

İZMİR BUCA BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

(0232) 440 77 12

İZMİR KARŞIYAKA BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

(0232) 330 58 18, (0232) 364 53 10, (0232) 368 88 03

İZMİR ÖDEMİŞ BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

(0232) 544 36 33

İSTANBUL KADIKÖY BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

(0216) 542 52 00

İSTANBUL KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

(0212) 411 07 77 / Beyaz Masa

MOR ÇATI KADIN SİĞİNAĞI VAKFI

(0212) 292 52 31-32

www.morcati.org.tr

E-posta: morcati@morcati.org.tr

V) BAĞIMSIZ veya BELEDİYELERE BAĞLI KADIN DANIŞMA ve DAYANIŞMA MERKEZLERİ

ADANA

ADANA KADIN DANIŞMA MERKEZİ VE SİĞİNMA EVİ

DERNEĞİ (AKDAM)

(0322) 453 53 50

www.akdam.org.tr

E-posta: akdam_adana@mynet.com

ADİYAMAN

YAŞAM DERNEĞİ

(0505) 230 96 56

AĞRI

DOĞUBEYAZIT BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0472) 312 53 27

E-posta: ozlemmmarc@hotmail.com

ANKARA

ANKARA BAROSU ALO GELİNCİK HATTI

(0312) 444 43 06

ANKARA KADIN DAYANIŞMA VAKFI

(0312) 430 40 05 – (0312) 432 07 82

www.kadindayanismavakfi.org.tr

E-posta: kadindv@yahoo.com.tr

ANTALYA

ANTALYA KADIN DANIŞMA VE DAYANIŞMA MERKEZİ

(0242) 248 07 66

www.antalyakadindanismanmerkegi.org

E-posta: antalyakadınmerkezi@gmail.com

ANTALYA KENT KONSEYİ KADIN MECLİSİ

(0242) 243 69 92

E-posta: info@antalyakentkonseyi.org.tr

BATMAN

SELİS KADIN MERKEZİ

(0488) 221 07 26 – (0543) 834 32 99

BİTLİS

TATVAN BELEDİYESİ MİZGİN KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0434) 827 99 30

BURSA

NİLÜFER BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0224) 452 82 13-14

ÇANAKKALE

ÇANAKKALE KADIN DANIŞMA MERKEZİ (ELDER)

(0286) 217 06 03

E-posta: elder17@mynet.com

ÇANKIRI

ÇANKIRI KADIN DANIŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ,

E-posta: iletisim@kadindayanisma.org

DİYARBAKIR

DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN SORUNLARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ

(DİKASUM)

(0412) 226 21 22 Dahili No: 147

(0412) 229 48 80 – (0533) 357 63 34

E-posta: dikasum@hotmail.com

BAĞLAR BELEDİYESİ KARDELEN KADIN EVİ

(0412) 234 26 47

E-posta: kardelenkadinevi@hotmail.com

BAĞLAR KADIN KOOPERATİFİ

(0412) 234 26 47

E-posta: baglarkooperatifi@hotmail.com

BİSMİL NUJEN KADIN MERKEZİ

(0543) 380 66 91 – (0535) 012 72 53

E-posta: nukev@mynet.com

CEREN KADIN DERNEĞİ

(0412) 251 58 27

E-posta: cerenkadın@hotmail.com

ÇINAR BELEDİYESİ JİNWAR KADIN DANIŞMANLIK MERKEZİ

(0412) 511 20 11 – (0533) 698 67 73

E-posta: jinwarkadın@hotmail.com

ERGANİ SELİS KADIN MERKEZİ

(0412) 611 30 07

E-posta: erganiselis@hotmail.com

KADIN MERKEZİ (KAMER)

(0412) 228 10 53

www.kamer.org.tr

E-posta: d.kamer@superonline.com

KARDELEN KADIN EVİ – BAĞLAR

(0412) 234 20 41 – (0530) 695 14 87 – (0530) 695 14 86

E-posta: kardelenkadinevi@mynet.com

HAKLARIMI ÖĞRENMEK VE DANIŞMAK İÇİN NERELERE BAŞVURABİLİRİM?

DİYARBAKIR

KAYAPINAR EKİN CEREN KADIN MERKEZİ

(0412) 251 10 81

E-posta: cerendanismanlik@hotmail.com

LİCE NUJIVAN KADIN MERKEZİ

(0543) 318 59 21

SELİS KADIN DANIŞMANLIK MERKEZİ

(0412) 224 77 28

E-posta: seliskadin@yahoo.com

SILVAN MEYA KADIN MERKEZİ

(0507) 479 63 51

E-posta: meya_kadin@hotmail.com

SUR KADEM

(0535) 544 05 35

E-posta: surkadem@hotmail.com

YENİŞEHİR BELEDİYESİ EPİDEM KADIN DANIŞMANLIK MERKEZİ

(0412) 226 60 02

E-posta: epidem@mynet.com

GAZİANTEP

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0342) 444 17 01

E-posta: kadindanisma@gaziantep-bld.gov.tr

HAKKARİ

HAKKARİ BELEDİYESİ BİNEVŞ KADIN MERKEZİ

(0541) 730 83 48

İSTANBUL

BAŞAK KÜLTÜR ve SANAT VAKFI

(0216) 420 49 68

E-posta: basaksanat@gmail.com

GÖKKUŞAĞI KADIN DERNEĞİ

(0212) 244 83 00

E-posta: gokkusagikadin@hotmail.com

İSTANBUL KADIKÖY BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

(0216) 542 52 00

İSTANBUL KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

(0212) 411 07 77 / Beyaz Masa

KADININ İNSAN HAKLARI - YENİ ÇÖZÜMLER DERNEĞİ

(0212) 251 00 29, www.kadinininsanhaklari.org

E-posta: newways@wwhr.org

KADINLARA HUKUKİ DESTEK MERKEZİ DERNEĞİ (KAHDEM) - İSTANBUL

www.kahdem.org.tr

E-posta: kahdem@gmail.com

MOR ÇATI KADIN SİĞİNAĞI VAKFI

(0212) 292 52 31 - 32, www.morcati.org.tr

E-posta: morcati@morcati.org.tr

İZMİR

İZMİR KADIN DAYANIŞMA DERNEĞİ

(0232) 482 10 77

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 293 42 93

İZMİR ALİAĞA BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 616 19 80 / Dahili No: 191

İZMİR BAYRAKLI BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 367 73 88

İZMİR BERGAMA BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 632 80 05 / Dahili No: 164

İZMİR BORNOVA BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 461 47 94

İZMİR BUCA BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 440 77 12

İZMİR ÇİÖLİ BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 329 07 34

İZMİR DİKİLİ BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0533) 739 82 37

İZMİR GAZİEMİR BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 252 56 57

İZMİR KARŞIYAKA BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 330 58 18, (0232) 364 53 10, (0232) 368 88 03

İZMİR KONAK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 425 35 01

İZMİR KEMALPAŞA BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 878 12 22

İZMİR NARLIDERE BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 239 73 00

İZMİR ÖDEMİŞ BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 544 36 53

İZMİR SEFERİHİSAR BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 743 58 17

İZMİR SELÇUK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 892 7326

İZMİR URLA BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0232) 754 12 68

KIRIKKALE

KADIN DAYANIŞMA VE DESTEKLEME DERNEĞİ

E-posta: kddd_tr@hotmail.com

KIRIKKALE KADIN PLATFORMU DERNEĞİ

E-posta: kap-der@hotmail.com

MARDİN

DERİK PELJİN KADIN MERKEZİ

(0506) 921 96 59

E-posta: peljin_kadinevi@hotmail.com

NUSAYBİN BELEDİYESİ GÜLSİLAV KADIN EVİ

(0482) 415 73 21

E-posta: gulsilavkadinevi@hotmail.com

MERSİN

AKDENİZ BELEDİYESİ İŞTAR KADIN DANIŞMANLIK MERKEZİ

(0324) 232 04 42 - (0543) 201 17 17

E-posta: mersinistar@hotmail.com

MERSİN BAĞIMSIZ KADIN DERNEĞİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0324) 337 20 21

E-posta: bkdmersin@yahoo.com

MUŞ

MUŞ KADIN ÇATISI DERNEĞİ

(0436) 212 50 53, www.kadincatisi.org.tr

E-posta: kadindayanismasi@gmail.com

MUŞ KADIN DERNEĞİ (MUKADDER)

(0436) 212 56 66

E-posta: mukaddermus@hotmail.com

NEVŞEHİR

KAPADOKYA KADIN DAYANIŞMA DERNEĞİ

(0384) 212 34 51

E-posta: kapadokyakadin@hotmail.com

SİİRT

SİİRT BELEDİYESİ BERFİN KADIN MERKEZİ

(0484) 222 23 52

E-posta: kadinberfin@hotmail.com

ŞIRNAK

ÇİZRE BELEDİYESİ SİTTİYA ZİN KADIN DANIŞMANLIK MERKEZİ

(0486) 616 14 67

E-posta: zinusitikadin@hotmail.com

SİLOPİ BELEDİYESİ VİYAN KADIN

DANIŞMANLIK MERKEZİ

(0486) 518 50 51

ZİLAN KADIN DANIŞMANLIK DERNEĞİ

(0486) 216 10 30 - (0541) 600 11 65

E-posta: zilander@hotmail.com

TUNCELİ

TUNCELİ BELEDİYESİ DERSİM YAŞAM KADIN DANIŞMANLIK MERKEZİ

(0428) 212 12 93 - (0531) 601 44 86

E-posta: dersimyasam@hotmail.com

URFA

URFA YAŞAM EVİ KADIN DAYANIŞMA DERNEĞİ

(0414) 315 17 25 - (0505) 561 71 36

E-posta: yasam_evi@hotmail.com

VİRANŞEHİR BELEDİYESİ BERJİN AMARA KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0554) 756 54 86 - (0414) 511 46 80

E-posta: berjin.amara@gmail.com

VAN

ERCİŞ KADINLARI KORUMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ

(0543) 736 27 73

VAN KADIN DERNEĞİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ (VAKAD)

(0432) 214 45 87, www.vakad.org.tr

E-posta: kadindernegi@gmail.com

VAN BELEDİYESİ KADIN SORUNLARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ (VAKASUM)

(0432) 216 57 93 - (0543) 878 35 02 - (0543) 421 21 32

E-posta: vakasum.kdm@gmail.com

VAN BOSTANCI KADIN KOOPERATİFİ - MAYA KADIN DANIŞMA MERKEZİ

(0432) 213 29 85 - (0543) 675 92 27

E-posta: mayakadin@hotmail.com

KUZEY KIBRIS

FEMİNİST ATÖLYE (FEMA)

www.feministatolye.org

E-posta: info@feministatolye.org

SOSYAL RİSKLERİ ÖNLEME VAKFI

(0392) 228 99 55

VI) KADINLARA DESTEK VEREN DİĞER BAZI KURULUŞLAR LİSTESİ

KADIN EMEĞİNİ DEĞERLENDİRME VAKFI (KEDV)

(0212) 249 0700, www.kedv.org.tr

E-posta: kedv@kedv.org.tr

TÜRKİYE KADIN GİRİŞİMCİLER DERNEĞİ (KAGİDER)

(0212) 227 41 44, www.kagider.org

E-posta: kagider@kagider.org

ANNE ÇOCUK EĞİTİM VAKFI (AÇEV)

(0212) 213 42 20, www.acev.org

E-posta: acev@acev.org

KADIN ADAYLARI DESTEKLEME VE EĞİTME DERNEĞİ (KA-DER)

(0212) 273 2535, www.ka-der.org.tr

E-posta: kadergm@e-kolay.net

FİLMOR KADIN KOOPERATİFİ

(0212) 251 59 94, www.filmmor.org

UÇAN SÜPÜRGE KADIN İLETİŞİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ

(0312) 427 00 20, www.ucansupurge.org

E-posta: info@ucansupurge.org

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ VAKFI

(0212) 534 95 50, www.kadineserleri.org

TÜRK TABİPLER BİRLİĞÜ KADIN KOMİSYONLARI

(0312) 231 31 79, www.ttb.org.tr

www.kadinininsanhaklari.org

 /KadininInsanHaklariYeniCozumler

 @kadinih